

ภาพแทนของเพศที่สามในสังคมผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง“ใบไม้ที่ปลิดปลิว”

Representation of the transgender in the society in TV series

“BAI MAI TEE PLIT PLIW”

Received: September 30, 2020

Revised: November 1, 2020

Accepted: December 8, 2020

พรมล แทนแก้ว*

(Pornyamon Thankaew)

นรินทร์ คงทอง**

(Narin Khongthong)

รัชนิชา เจริญรอด***

(Ratchaneechay Choeirod)

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนเพศที่สามในสังคมผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง “ใบไม้ที่ปลิดปลิว” ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัยจำนวน 21 ตอน โดยใช้แนวคิดภาพแทนเป็นแนวทางในการวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่าภาพแทนจากบทละครจำแนกได้ 5 ประเด็น ได้แก่ 1. ภาพแทนเพศที่สามด้านสังคมที่ตีกรอบการดำเนินชีวิตของเพศที่สาม 2. ภาพแทนเพศที่สามด้านครอบครัว การแสดงออกต่าง ๆ มีภูมิหลังมาจากครอบครัว 3. ภาพแทนเพศที่สามด้านความรัก เพศที่สามมักต้องพบเจอกับความรักที่ไม่สมหวัง 4. ภาพแทนเพศที่

* นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail : pangba44175@gmail.com โทร : 0614966490

Undergraduate student, Bachelor of Arts Program in Language and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, E-mail : pangba44175@gmail.com, Tel : 0614966490

** นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาและภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ E-mail : petch_srw99@hotmail.com โทร : 0855850039

Undergraduate student, Bachelor of Arts Program in Language and Applied Thai, Faculty of Liberal Arts, Prince of Songkla University, E-mail : petch_srw99@hotmail.com, Tel : 0855850039

*** นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น E-mail: ratcha@kkumail.com โทร : 0895741834

Corresponding author, Ph.D. Student in Doctor of Philosophy (Thai), Faculty of Humanities and Social Sciences, Khon Kaen University, E-mail : ratcha@kkumail.com Tel : 0895741834

สามที่มีต่อตนเอง การยอมรับเปลี่ยนอัตลักษณ์เพศชายเป็นเพศหญิง และ 5. ภาพแทนเพศที่สามด้านสิทธิและเสรีภาพ สังคมกำหนดด้านอัตลักษณ์ทางเพศตั้งแต่ยังวัยเยาว์ ดังนั้น “เพศที่สาม” ในละครโทรทัศน์ จึงมีภาพแทนที่ถูกสร้าง ภายใต้การกำหนดจากสังคม มีการนำเสนอในแง่ลบ แต่ก็ยังพบการเปิดกว้างบางประการเกี่ยวกับเพศที่สาม อีกทั้งเพศที่สามเองก็ยังพยายามแสดงศักยภาพเพื่อสร้างพื้นที่การเป็นที่ถูกยอมรับจากสังคม

คำสำคัญ : ภาพแทน, เพศที่สาม, บทละครโทรทัศน์

Abstract

The purpose of this research is to study the representation of the transgender in society in the TV series “BAI MAI TEE PLIW”. This research is qualitative which has 21 scopes of the study the episode and the discussion of the characters.

The results of the research showed that the effect can be seen which affects the occurrence of the substitute image which can be classified into 5 points as follows 1) representation of the transgender society is a framework for the way of life of a transgender, under deprivation conditions 2) representation of the transgender of family members from transgender, the background of both internal and external expression has factors that result from the family 3) representation of the transgender of love, society tends to make matters of the love of the third sex to encounter unrequited love 4) representation of the transgender towards oneself submission of male identity to female, and 5) representation of transgender people in terms of rights and liberties society identifies gender identities at an early age. Therefore, the “transgender” in the TV series, there is a substitute representation of the transgender which created under the determination of the society. It frames to exist as a second-class population attenuation limited rights or present some of the negative features for others to recognize reflections from the characters and the context but still found some openness about the transgender, also tries to show the potential of the inner myself. That to create an area that is accepted by the population.

Keywords: representation, transgender, TV dramas

บทนำ

บทละครโทรทัศน์ เป็นอีกหนึ่งพื้นที่สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่หรือแสดงออกเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งออกสู่สาธารณะชน จากผลสำรวจโพลนิต้าเรื่อง “พฤติกรรมเปลี่ยนแบบจากการดูละครและ

ภาพยนตร์” ปี 2559 พบว่าร้อยละ 78.74 พฤติกรรมต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลมาจากละคร จึงเห็นได้ว่าละครไม่เพียงแต่เป็นสื่อบันเทิงเท่านั้นแต่ยังเป็นช่องทางสื่อสำคัญที่สามารถรณรงค์สังคมและสื่อสารถึงคนในสังคมได้

งานวิจัยนี้ได้คัดเลือกบทละครโทรทัศน์ที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นพื้นที่ของการแสดงออกความหลากหลายทางเพศซึ่งเพศในสังคมไทยโดยเฉพาะกลุ่มเพศทางเลือกกลายเป็นประเด็นปัญหาที่ถูกหยิบยกมาพูดถึง ส่วนใหญ่สื่อที่นำเสนออัตลักษณ์ของเพศที่สามต่อสาธารณชน มักจะพบมุมมองในด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นการไม่ได้รับการยอมรับจากสถาบันครอบครัว รวมไปถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม จึงจำเป็นต้องทำให้ตนเป็นที่ยอมรับทั้งในครอบครัวและสังคมไทยรัฐออนไลน์ (2560) ได้นำเสนอแนวคิดของ ดร.กัณวาท พองแก้ว ความว่า “สื่อสามารถทำร้ายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมด้วยสื่อนำเสนอเพศที่สามมากขึ้น แต่ความหลากหลายของเนื้อหานั้นน้อย และโดนจำกัดบทบาท เช่น เพศที่สามจะต้องเป็น ดารา ช่างแต่งหน้า เท่านั้น แต่น้อยมากที่ ครู อาจารย์ แพทย์ พยาบาล หรือนักวิชาการ จะมีบทบาทในสื่อพวกนี้ ซึ่งสื่อกลับเลือกนำเสนอแต่ประเด็นความตลก ความบันเทิงอีกด้วย ถึงแม้ว่าประเทศไทยดูเหมือนจะเปิดรับ แต่ภาพที่เห็นเป็นเพียงภาพตามกระแสเท่านั้นไม่ได้สนับสนุนอย่างจริงจังนัก”

ในบทละครโทรทัศน์ที่ผู้วิจัยได้เลือกมานำเสนอ คือ เรื่อง “ใบไม้ที่ปลิดปลิว” ซึ่งในเรื่องตัวละครหลัก นิรา คงสวัสดิ์ ได้รับบทบาทการเป็นตัวละครหลักในฐานะ “คนข้ามเพศ” บทประพันธ์ที่ผู้แต่งใช้คำว่า “กะเทย” เรียกตัวละครหลักอย่าง นิรา ซึ่งตัวละครหลักเพศที่สามมีปัญหาทางครอบครัว พบได้จากการแสดงออกของผู้เป็นพ่อ ที่มีการแสดงความคิดเรื่องเพศสภาพในมุมมองที่ไม่ได้เปิดกว้าง ต่างจากผู้เป็นแม่ที่เปิดโอกาสให้ลูกหรือนิราได้เลือกในสิ่งที่อยากจะเป็น

อย่างไรก็ตามมายาคติหรือสิ่งที่ค่าความคิดของผู้คนในสังคมที่ถูกหล่อหลอม สิ่งส่วนใหญ่คนมักจะเข้าใจผิดอยู่เสมอว่ามายาคติเป็นค่าความคิดที่ถูกหลอกให้เชื่อ แต่ความจริงแล้วไม่ได้มีใครถูกหลอกให้เชื่อ เพียงแต่เป็นค่าความคิดที่คุ้นชินจนหลงคิดไปเองว่ามันคือความจริง มายาคติของสังคมมองว่าเพศสภาพของธรรมชาติที่ถูกสร้างขึ้นอย่างถูกต้องมีเพียงแค่เพศหญิงและเพศชายเท่านั้น จึงทำให้บุคคลที่มีวิถีเพศแตกต่างไปจากเพศธรรมชาติถูกมองว่าเป็นเรื่องผิดธรรมชาติและผิดปกติ

จากการรับชมและวิเคราะห์ข้อมูลบทละครโทรทัศน์เรื่องใบไม้ที่ปลิดปลิวโดยเน้นประเด็นของคนข้ามเพศอันเป็นภาพแทนของเพศที่สามในสังคมที่ถูกมองว่าเป็นเรื่องผิดธรรมชาติและมีการผิดปกติดังกล่าวได้มีการนำเสนอมุมมองของคนข้ามเพศว่าไม่เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัวและสภาพแวดล้อมมักจะผิดหวังในเรื่องของความรัก แต่บทละครโทรทัศน์ในปีพุทธศักราช 2562 มีการปรับเปลี่ยนชุดความคิดในตอนจบ และตัวละครที่ถูกเปลี่ยนคือ บทชัชวีย์ จากน้องชายของพ่อ กลายเป็น พี่ชาย อีกทั้ง บทของรังรองที่เปลี่ยนจากพี่สะใภ้เป็นน้องสาวของพ่อตัวทั้งนี้จากบทสัมภาษณ์ของผู้จัดละครได้มีการลงมติจากทั้งทางฝั่งของผู้จัดละครและผู้เขียนบทในการปรับเปลี่ยนบทละครเพื่อตัวละครเป็นบทเรียนแก่สังคมในด้านของการมีโอกาสครั้งที่สองในการดำเนินชีวิต แม้ว่าตัวละครหลักซึ่งคือนิรา ผิดหวังและไม่สมหวังในความรักและผ่านเหตุการณ์ที่เกือบถึงแก่ชีวิตด้วยมือของตนเองแต่ก็รอดมาได้ทำให้มีโอกาสในการใช้ชีวิตและปรับเปลี่ยนมุมมองรักตัวเองมากขึ้น ซึ่งการกระทำของตัวละครหลักนั้นได้ผ่านปมปัญหาและถึงจุดตกต่ำของชีวิต การถูกสังคมยึดเยี่ยว่าเป็นคนวิปริตผิดเพี้ยน

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงเล็งเห็นและหยิบยกประเด็นที่ต้องการตีแผ่ให้เห็นถึงภาพแทนของเพศที่สาม การถูกตีกรอบให้มีตัวตนในฐานะประชากรชั้นสอง ทำให้คนที่ถูกจัดประเภทให้เป็นเพศที่สามเข้าใจว่าทางออกเดียวที่พวกเขาจะมีชีวิตที่ดีในสังคมได้ คือ ความพยายามที่จะปรับตัวให้เข้ากับบทบาทของชายจริงหญิงแท้ จึงตระหนักถึงปัญหาของตัวชีวิตรวมไปถึงอิทธิพลที่ส่งผลกระทบต่อความหมายและคุณค่าของคนข้ามเพศในปัจจุบัน เพื่อตีแผ่พร้อมทั้งนำเสนอมุมมองใหม่ ๆ ให้สังคมได้เพิ่มโอกาสถึงการแสดงออกเรื่องเพศที่สามอย่างเปิดกว้าง

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อวิเคราะห์ภาพแทนของเพศที่สามในสังคมผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง “ไปไม้ที่ปลิดปลิว”

ขอบเขตการวิจัย

บทละครโทรทัศน์เรื่อง “ไปไม้ที่ปลิดปลิว” จำนวน 21 ตอน ออกอากาศระหว่างวันที่ 11 มิถุนายน 2562 - 20 สิงหาคม 2562 โดยวิเคราะห์ตัวละครที่รับบทเป็นเพศที่สาม

วิธีดำเนินการวิจัย

1. แนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัย เรื่องภาพแทนของ Hall, 1997 (อ้างถึงใน วรางคณา สุขมวง, 2560) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นการสื่อสารหรือบอกเล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยวจนภาษาหรือวจนภาษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรับชมบทละครโทรทัศน์เรื่อง “ไปไม้ที่ปลิดปลิว” จำนวน 21 ตอน ออกอากาศระหว่างวันที่ 11 มิถุนายน 2562 - 20 สิงหาคม 2562 ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ทุกตอน

3. การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มีการนำแนวคิดที่สังคมตีกรอบอัตลักษณ์ของเพศที่สามโดยกระบวนการสร้างภาพแทนถูกนำเสนอผ่านบทละครโทรทัศน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงแนวคิดของผู้ประพันธ์ ผู้วิจัยจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลด้านภาพแทน เป็นการวิเคราะห์ผ่านอัตลักษณ์ที่สังคมตีกรอบเพศที่สามโดยเป็นการเปรียบเทียบเชิงลบ และวิเคราะห์ข้อมูลด้านการนำเสนอของผู้ประพันธ์

ประโยชน์ของการวิจัย

1. เพื่อตีแผ่ภาพแทนของเพศที่สาม ผ่านตัวละครหลักในบทละครโทรทัศน์เรื่อง “ไปไม้ที่ปลิดปลิว”
2. เพื่อเข้าใจรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเพศที่สามทางด้านบทละครโทรทัศน์ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย
3. เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาบทละครโทรทัศน์เกี่ยวกับเพศที่สามในอนาคต

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยได้นำเสนอภาพแทน การตีแผ่ภาพแทน และวิเคราะห์รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวกับเพศที่สามซึ่งเป็นการสะท้อนสังคม ลักษณะอุปนิสัย วิถีชีวิต ผ่านตัวละครโดยให้เห็นถึงชุดความคิดที่มีอิทธิพลต่อภาพแทนเพศที่สาม 3 ประเด็น ได้แก่ 1. ภาพแทนผ่านตัวละครเพศที่สาม 2. ตัวละครประกอบสร้างชาย และ 3. ตัวละครประกอบสร้างหญิง ปรากฏผลการวิจัยดังนี้

1. ภาพแทนผ่านตัวละครเพศที่สาม

ตัวละครหลักเพศที่สามในที่นี้ คือ ตัวละครหลักที่มีเพศสภาพไม่ตรงกับเพศกำหนด โดยมีการแสดงออกทั้งกริยาท่าทาง การแต่งกาย รวมไปถึงรสนิยมทางเพศและความรู้สึกนึกคิดผ่านบทสนทนา ซึ่งแต่ละครแต่ละตัวเปรียบเสมือนเป็นภาพแทนที่สังคมกำหนดในด้านต่าง ๆ ได้แก่

1.1 ชันธวัช สิริวิวัฒน์ (นิราวัลย์เด็ก) รับบทโดย ธัญญ์กรณ์ กัลยาณพิพงค์

หลังจากการศัลยกรรม ได้เปลี่ยนชื่อเป็น นิรา คงสวัสดิ์ (นิ) รับบทโดย พิมพ์ชนก ลือวิเศษไพบูลย์ ภาพแทนเพศที่สามผ่านตัวละคร สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการไม่ยอมรับจากคนในครอบครัว มีการนำเสนอความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้เพศที่สามเป็นที่รองรับอารมณ์ แม้ว่าจะมีคนสนับสนุนแต่ก็ถูกมองว่าการสนับสนุนเพศที่สามว่าผิด และมองว่าเป็นคนโรคจิต วิปริตทางเพศ จากความขัดแย้งของเพศสภาพจิตใจ และเพศสภาพโดยกำเนิด ส่วนใหญ่ก็มักจะพบกับความผิดหวังในความรัก เมื่อความผิดหวังนั้นบั่นทอนและทำให้ลดคุณค่าโดยมองตนเองในเชิงลบ ดังบทสนทนาที่ 1 ดังนี้

บทสนทนาที่ 1

“เปิดกว้างแต่ไม่ได้เปิดใจเป็นธรรมชาติในกรณีที่เพศที่สามเนี่ยยังสมัครงานบางอย่างไม่ได้ เพราะดูขัดกับภาพลักษณ์กับอาชีพและองค์กร ทั้งๆที่เขาก็มีศักยภาพเหมือนกันก็ยังมีให้เห็นอยู่บ่อย ๆ ทุกคนเป็นคนปกติธรรมดาเหมือนกัน มีสุข มีทุกข์ กะเทยบางคนแค่เขาเป็นคนอารมณ์ดี ไม่ได้แปลว่าเขาจะต้องเป็นตัวตลกของใครนะคะ เราควรให้เกียรติกัน และก้าวข้ามเรื่องนี้ ไม่อย่างนั้นสังคมของเราจะเป็นสังคมที่ล้าหลังทางความคิดนะคะ”

บทสนทนาของนิราที่ออกรายการข่าวในเนื้อเรื่องนั้นแสดงออกถึงตัวละครหลักนั้นได้รับความนิยม มีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับจากสังคมแต่ในฐานะเพศหญิงไม่ใช่คนข้ามเพศโดยที่ตัวละครออกมาสื่อถึงการตีคุณค่าของเพศสภาพที่ไม่ได้รับการยอมรับ ชี้ให้ปะเด็นปัญหาจากสภาพสังคมแม้ว่าจะเปิดกว้างทางการเลือกเพศสภาพแต่ไม่ได้เปิดใจที่จะยอมรับและเข้าใจถึงสิ่งที่ได้เปลี่ยนแปลงไปมีเพียงคนบางกลุ่มเท่านั้นและแม้ว่าภาพลักษณ์ของเพศที่สามจะถูกเหมารว่าต้องมาพร้อมความตลก ยังถูกมองเป็นตัวตลกแต่กลุ่มคนเหล่านั้นเพียงแค่แสดงออกและสร้างพลังบวกให้แก่ผู้คน

1.2 ยอดดอย (โมเดลลิง) รับบทโดย อ้วน รีเทิร์น

ภาพแทนเพศที่สามผ่านตัวละครยอดดอย พบว่ามีการสร้างให้แสดงออกถึงภาพแทนของเพศที่สามที่มีลักษณะท่าทางปากจัดปากร้าย เสียงดัง โผงผาง ส่งผลต่อการประกอบสร้างให้แก่ตัวนิราคือ เป็นเหมือนตัวแทนทางด้านศีลธรรมด้านความรักและจิตใต้สำนึกที่ดีในการใช้ชีวิต ดังบทสนทนาที่ 2 ดังนี้

บทสนทนาที่ 2

“นิ มึงลงไปคุยกับเขาหน่อยไป เคลียร์กันให้จบ ให้จบคืนนี้เลยนะ แต่มึงจำไว้เลยนะ นั่นไม่ใช่ผู้ชาย มันคือตัวปัญหา” ยอดดอยพูดกับนิราระณะที่ซัซวีร์ตามมาขอคุยเรื่องความสัมพันธ์ของทั้งสองคน”

บทสนทนาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการที่เพศที่สามเองก็มีการยับยั้งเรื่องที่ผิดศีลธรรม ไม่ได้หมกหมุ่นเรื่องความรักหรือเข้าข้างกลุ่มคนเพศเดียว โดยละเอียดความเป็นจริง เหตุผลที่ตัวละครยอดดอยเองเป็นสัญญาณที่คอยเตือนใจนิรารอยู่เสมอ

1.3 ไบทอง (ผู้ช่วยของยอดดอย) รับบทโดย รัศมีแข ฟ้าเก้อลัน

ภาพแทนเพศที่สามผ่านตัวละครไบทอง พบว่ามีการสร้างให้แสดงออกถึงภาพแทนเพศที่สามที่มีลักษณะเป็นตัวตลก มักเป็นตัวเรียกเสียงเฮฮาหัวเราะ ถึงจะอยู่ในฉากที่ตราบมาเข้มข้น ก็จะเป็นตัวละครที่คอยคั่นและสลับอารมณ์ แม้จะมีปมภายในใจเกี่ยวกับการถูกเหยียดหยามรูปลักษณ์ภายนอกที่ขัดแย้งกับเพศสภาวะในจิตใจ ทั้งนี้ยังมีการกำจัดสิทธิและเสรีในการใช้ชีวิตในด้านต่าง ๆ เช่น การประกอบอาชีพ ดังบทสนทนาที่ 3 ดังนี้

บทสนทนาที่ 3

“นิรารู้ไหม เมื่อก่อนคนเขาเรียกเราว่าอะไรบ้าง อีเกะเทยควาย อีสามโค อีข้างยืม อีตุ๊ตนิโกร สารพัดสารเพเลยนะ เมื่อก่อนไม่มีใครยอมแต่งงานกับเราเลยนะ เขาไล่เราไปยกของ วันไหนที่คนเรียกเราว่าช่างแต่งงานเนี่ยเราโคตรดีใจเลยนะ แต่เราก็ไม่สนใจหรอก เพราะมันเป็นอาชีพที่เรารัก เป็นอาชีพที่หาเช้าวันน้ำให้เรากินอย่าไปสนใจเลยนะ” ไบทองพูด

บทสนทนาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงการที่ถูกเหยียดหยามจากหน้าที่การงาน โดยมองจากเพศสภาพที่ไม่ตรงเพศกำเนิด แต่ก็ไม่ได้ทำให้ไบทองน้อยใจหรือเสียใจเท่ากับการมองเห็นประโยชน์จากสิ่งที่ตนได้จากการงาน

ภาพแทนของเพศที่สามที่ปรากฏ เพศที่สามมักจะถูกลดทอนชั้นให้อยู่ต่ำกว่าเพศชายหญิง ซึ่งมีคำพูดที่ทำร้ายจิตใจเกี่ยวกับรูปลักษณ์ภายนอก เปรียบให้เพศที่สามโดยเฉพาะเพศที่สามที่มีร่างกายที่ยังไม่ได้รับการผ่านตัดแปลงเพศเป็นเหมือนสัตว์ต่าง ๆ ทั้ง ๆ ที่ความสามารถของเพศที่สามเองก็มีความโดดเด่น เจตจำนงของผู้แต่งที่สื่อสารออกมา คือ อาชีพที่เพศที่สามสามารถประกอบและดำรงอยู่ในสังคมด้วยการเป็นช่างแต่งงาน หรือการเป็นตัวตลกในชีวิตของผู้อื่นจากการใช้คำพูดตลก การประกอบสร้าง การยึดเหยียดสถานะของเพศที่สามให้ดูด้อยค่าและไม่สามารถมีสิทธิเท่าเทียมกับเพศชายหญิงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างเพศที่สามกับเพศชายหญิง

1.4 พี่ป๊อชอย 2 (เจ้าของคลับ) รับบทโดย อารยาอิสริย์ เอกอุซุกร (เดย์ ฟรีแมน) ภาพแทนเพศที่สามผ่านตัวละคร สะท้อนให้เห็นว่าเพศที่สามมักจะนิยมใช้ความรุนแรง ใช้คำพูดทะเล่โทษชาย นิยมใช้คำหยาบในการพูดคุย ดังบทสนทนาที่ 4 ดังนี้

บทสนทนาที่ 4

“มีผู้ชายยืนแก้ผ้าโชว์กล้วย อยากแฉกผู้ชายอ่อยๆจะเอาขนาดกี่นิ้วดีล่ะ”

ภาพแทนของเพศที่สามที่ปรากฏ คือ บทละครสร้างภาพแทนของเพศที่สามให้เห็นว่าเพศที่สามเป็นเพศที่ชอบพูดจาทะเล่โทษผู้ชายชอบใช้คำพูดลามกพูดจาสองแง่สองง่ามเพื่อความบันเทิง

1.5 นิราตัวปลอม กานต์

ภาพแทนเพศที่สามผ่านตัวละครกานต์คือ เป็นตัวแทนอีกหนึ่งอาชีพของเพศที่สามที่สังคมจำกัดว่าต้องขายบริการแลกเงิน เปลื้องเนื้อเปลื้องตัวและถูกรังเกียจจากเพศชายเพียงเพราะเพศวิถีที่แตกต่างจากเพศที่สังคมกำหนด ดังบทสนทนาที่ 5 ดังนี้

บทสนทนาที่ 5

“นี่เธอเป็น...”ชมรัชพูด

“กะเทยค่ะ”กานต์

“ออกไปไอทุเรศ อีระยำ”ชมรัช

บทสนทนาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่โดนกดทับของการเป็นเพศที่สามในทัศนคติของเพศชาย ด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย แสดงถึงความรู้สึกเมื่อต้องพบเจอสิ่งที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งๆที่รูปลักษณ์ภายนอกเป็นเหมือนเพศหญิงทุกประการ แต่ก็ไม่ได้สร้างตัวตนภายในให้มองเห็นว่าเป็นเพศหญิง

2. ตัวละครประกอบสร้างชาย

ตัวละครเพศสภาพชายที่มีชุดความคิดและทัศนคติเป็นองค์ประกอบในการสร้างภาพแทนของเพศที่สาม รวมไปถึงมีความสัมพันธ์ทั้งทางตรงและทางอ้อมผ่านบทสนทนา

2.1 ชมรัช สิริวัฒน์ (พ่อของนิรา) รับบทโดย ยูนันท์ ภมรมนตรี

ภาพแทนที่สะท้อนออกมาคือการตัวละครหลักเพศที่สามไม่ได้เป็นที่ยอมรับของคนในครอบครัวโดยผ่านตัวละครจากเพศชาย ซึ่งเลือกใช้สถานะของตัวละครในการกำหนดเรื่องราวต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อตัวละครเพศที่สามขับเคลื่อนทางเดินชีวิตด้วยสถานะของคำว่า “พ่อ” มักจะเป็นสถานะที่คำคอและยังสะท้อนให้เห็นถึงทัศนคติของเพศชายบางกลุ่มที่มองเพศที่สามว่าเป็นตัวประหลาดเพียงเพราะตัวตนของเขาในอดีตร่างกายเคยเป็นชาย

มาก่อน ปมที่ถูกสร้างมาตั้งแต่เด็กที่เห็นชัดคือการที่เพศที่สามไม่ได้รับการยอมรับจากครอบครัว รวมไปถึงชุดความคิดในอดีตที่มองว่าการเป็นเพศที่สามคือคนนอกสังคมสื่อให้เห็นถึงอำนาจของเพศชายที่อยู่เหนือเพศที่สามผ่านการที่ตัวละครต้องเจออุปสรรค ดังบทสนทนาที่ 6 ดังนี้

บทสนทนาที่ 6

“คุณอายุไขไหม” แม่ของนิรา

“มันไม่ใช่เรื่องนั้นเป็นประเด็นเลย คุณเข้าใจไหม ถ้าลูกต้องโตขึ้นมากับการตราหน้าตลอดว่ามันเป็นกะเทย มันจะลำบากแค่ไหน อย่าลืมนะว่าโลกใบนี้ มันไม่ได้มีทุกคนนะที่ยอมรับเรื่องแบบนี้ได้ ไหนจะสังคม ไหนจะงานที่ยังไม่เปิดรับเปิดกว้าง ไหนจะชีวิตคู่ในอนาคต ผมไม่เคยเห็นเลยนะว่ากะเทยคนไหนจะมีชีวิตคู่ที่ยั่งยืน” พ่อของนิรา

บทสนทนาของพ่อและแม่ที่เป็นตัวแทนสื่อถึงกลุ่มของผู้ปกครองหรือกลุ่มของผู้ที่มีความคิดเปิดกว้างด้านความคิดต่อคนข้ามเพศและผู้ที่ยังไม่เปิดกว้างด้านความคิดต่อคนข้ามเพศ แม่ของตัวละครที่สื่อถึงกลุ่มผู้ที่มีความคิดเปิดกว้างด้านความคิดต่อคนข้ามเพศ ไม่ได้ปิดกั้นโอกาสที่เลือกเพศสภาพทั้งตอนนี้และในอนาคต เพราะแม่ของนิรานั้นแสดงออกถึงมุมมองว่าลูกนั้นยังเด็ก ยังสามารถเลือกทางของตนเองได้อีกในอนาคต และถึงแม้ว่าลูกนั้นจะเลือกหรือตัดสินใจไปในทางเลือกใดก็ตาม ตนก็พร้อมสนับสนุนให้ลูกมีความสุขกับสิ่งที่เลือก ความปรารถนาของผู้เป็นแม่นั้นก็มีทั้งด้านดีและด้านลบ ในส่วนของด้านลบนั้นได้นำเสนอผ่านมุมมองของผู้เป็นพ่อ ซึ่งเป็นตัวละครที่สื่อถึงกลุ่มของผู้ที่ยังไม่เปิดกว้างด้านความคิดต่อคนข้ามเพศและเพศชายที่มีทัศนคติต่อคนข้ามเพศในด้านลบ ตามเหตุผลดังกล่าวที่ตัวละครพ่อของนิรายกตัวอย่างมานั้นด้วยความรักและเป็นห่วงว่าลูกตนจะลำบากเมื่อดำเนินชีวิตในสังคมที่ไม่ได้เปิดกว้างต่อการทางเลือกของเพศสภาพ ทั้งนี้เพราะสังคมในอดีตนั้นไม่มีการยอมรับต่อเพศที่สาม แม้ว่าจะเวลาจะผ่านมาก็ยังก็ตาม ทักษะคติก็ยังคงมีสองด้านต่อคนข้ามเพศคือด้านลบและด้านบวก การเปิดกว้างมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควรเพราะสังคมไทยยังคงยึดบรรทัดฐานเดิมคือเพศสภาพต้องตรงตามเพศธรรมชาติเท่านั้น หากแตกต่างจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ยาก ยากต่อการปรับตัว ต่อการทำงาน

2.2 ชัชวีร์ รัตนดินทร์ (ชัช) รับบทโดย พุฒิชัย เกษตรสิน

ภาพแทนที่เพศที่สามยอมให้ความรักอยู่เหนือเป้าหมาย แม้จะมีอุปสรรคแต่หากเพศที่สามต้องการจะมีความรัก การก้าวผ่าน หรือข้ามเส้นแบ่งแยกสถานะทางเพศเพื่อการอยู่ร่วมกันในรูปแบบของคู่ชีวิต โยที่สังคมกำหนดการใช้ชีวิตแบบคู่รักไว้ให้ตรงตามเพศชายคู่เพศหญิง แต่เพศที่สามก็พร้อมที่จะต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความรัก และยังถือได้ว่านำความรักเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เป็นส่วนหนึ่งของแรงผลักดันที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองให้กลายเป็นผู้หญิง ซึ่งการประกอบสร้างส่วนหนึ่งที่ยากเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นที่ยอมรับมาจากชายคนรัก ดังบทสนทนาที่ 7 ดังนี้

บทสนทนาที่ 7

“ตอนที่หนีไปกับแม่ใหม่ๆ นิเศร้านาที่ต้องจากทุกคนไป แม้แต่กับพ่อ ที่ติดนิอยู่ทุกวัน นิก็เจ็บปวดที่

ต้องจากเขา จนเวลาผ่านไป นิสิมได้ทุกคน ลืมได้หมด ยกเว้นอาซซ พอนิรู้ว่าอาซซก็รักนิ และพร้อมจะทิ้งทุกอย่างไปด้วยกัน ความรู้สึกที่อยากทำให้ทุกคนเจ็บปวดก็หายไป ไม่ใช่เพราะว่านิให้อภัยพวกเขา แต่เป็นเพราะว่านิไม่สนใจแล้ว ว่านิเคยเจ็บยังงั้น นิควรจะสนว่านิจะมีความสุขแบบไหนมากกว่า” นิราพูด

ภาพแทนของเพศที่สามถูกสะท้อนให้เห็นได้ชัดว่า ความสุขของเพศที่สามมักจะขึ้นอยู่กับเพศชาย โดยให้เพศชายเป็นตัวแปรในการสร้างความสุขเพียงเพราะต้องการความรักและการถูกยอมรับ จึงทำให้สอดคล้องกับเจตจำนงของผู้แต่งที่สื่อสารออกมาในส่วนของความต้องการที่จะถูกยอมรับจากบุคคลที่ตนรัก ทำให้ความรักมีอิทธิพลต่อเพศที่สาม ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิต เป้าหมายของชีวิต จนบางครั้งความรักก็อยู่เหนือเหตุผล อยู่เหนือโลกแห่งความเป็นจริง

2.3 นพ.เบญจรงค์ สินธุ (หมอเบญ) รับบทโดย วิทยา วสุไกรไพศาล

ภาพแทนที่สอดคล้องกับการเน้นย้ำชุดความคิดว่าเพศที่สามเป็นอาการทางจิตที่ต้องได้รับการรักษา โดยใช้ตัวละครแพทย์ในการดูแล คอยให้คำปรึกษา ช่วยแนะนำการใช้ชีวิต รวมไปถึงการให้โอกาสในการแสดงความสามารถ ใช้สถานะของแพทย์เพื่อบ่งบอกสถานะทางเพศของเพศที่สาม และยังพบอิทธิพลของแพทย์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของเพศที่สาม แสดงให้เห็นถึงการที่เพศที่สามเป็นผู้ป่วย ภายใต้คำว่ามีอาการผิดปกติทางจิต สะท้อนให้เห็นว่าเพศที่สามเปิดใจที่จะปรึกษาและรับฟังคำพูดของแพทย์มากกว่าครอบครัว ดังบทสนทนาที่ 8 ดังนี้

บทสนทนาที่ 8

“คุณคิดว่าเด็กคนหนึ่งโตมาจากการที่พ่อทุบตีแม่และตนเองอยู่ตลอดเวลา สภาพจิตใจเขาควรจะเป็นอย่างไร คุณคิดว่าเด็กคนหนึ่งต้องโตมาท่ามกลางความขัดแย้งของพ่อแม่ที่มีอารมณ์รุนแรงจะต้องเป็นยังงั้น คุณคิดเองก็ได้ถ้าคุณแสร้งจริง ๆ” หมอเบญพูด

ภาพแทนของเพศที่สามที่ปรากฏ พบว่าปัญหาของสภาพจิตใจเพศที่สามส่วนหนึ่งมาจากการที่ครอบครัวมีปัญหา ไม่ครบองค์ประกอบตามที่สังคมกำหนด ไม่ว่าจะเป็นการที่พ่อแม่ทะเลาะกัน หรือการที่ไม่ได้เป็นที่ยอมรับจากคนในครอบครัว เจตจำนงที่ผู้แต่งสื่อสารออกมาคือ ครอบครัวเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เพศที่สามมีอาการทางจิตและอารมณ์ ความคิดไม่คงที่ การประกอบสร้าง สภาพครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ทำให้เพศที่สามมีทัศนคติต่อสิ่งรอบตัว

3. ตัวละครประกอบสร้างหญิง

ตัวละครเพศสภาพหญิงที่เป็นตัวแทนของกลุ่มคนบางส่วนที่เปิดกว้างและบางกลุ่มที่ยังคงปิดโอกาส รวมไปถึงผลในการสร้างภาพแทนบางแง่มุมของเพศที่สามผ่านบทสนทนา

3.1 นิรมล คงสวัสดิ์ (แม่ของนิรา) รับบทโดย อาภาศิริ นิติ

ภาพแทนของแม่นอกจากรักลูกเข้าใจลูกแล้วทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกได้สิ่งที่ต้องการ ยังมีนัยยะซ่อนเร้นที่เป็นเหมือนตัวแทนของกลุ่มคนบางส่วนในสังคมที่รับได้หากลูกมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

พร้อมจะเข้าใจและสนับสนุนในสิ่งที่ลูกอยากเป็น ยังคอยสอนให้ลูกเป็นคนดีของสังคม ตัวละครแม่ประกอบสร้างให้นิราเป็นคนข้ามเพศที่สมบูรณ์ ดังบทสนทนาที่ 9 ดังนี้

บทสนทนาที่ 9

“ฉันก็รักเขา แต่ฉันคิดว่าเขาควรจะได้เป็นในสิ่งที่เขาอยากจะเป็น” แม่ของนิราจากบทสนทนา สะท้อนให้เห็นถึงมุมมองที่คนในสังคมบางส่วนเปิดพื้นที่พร้อมทั้งยอมรับสิ่งที่เขาเป็นถึงการมีตัวตนของเพศที่สาม การประกอบสร้างที่เป็นเหตุผลให้นิราเป็นหรือแสดงออกถึงตัวตนและมีความคิดว่ากะเทยไม่เป็นที่ยอมรับมาจากการที่พ่อและแม่มีความกังวลต่อการใช้ชีวิตในรูปแบบของเพศที่สาม มองว่าการใช้ชีวิตที่มีการเรียกว่ากะเทยจะทำให้พบแต่เรื่องแย่ๆและลำบากในชีวิต

3.2 รังรอง สิริวัฒน์ (อาของนิรา) รับบทโดย นิดา พัชรวิระพงษ์

ภาพแทนของผู้หญิงที่มีทัศนคติทางลบกับเพศที่สื่อให้เห็นถึงรังรองเป็นเหมือนตัวแทนของคนบางส่วนในสังคมที่ชอบดูถูกเหยียดหยามเพศสาม หัวเราะเยาะเย้ย สาม ด่าทอด้วยคำพูดหยาบคาย ดูหมิ่น แสดงท่าทีเยาะเย้ย และใช้คำพูดกดขี่ทำให้เพศที่สามผลักรออกไปให้กลายเป็นคนละชั้นกับคนปกติ ดังบทสนทนาที่ 10 ดังนี้

บทสนทนาที่ 10

“อะไรก็ได้ขอแค่อย่าเป็นกระเทยก็พอ ชนลูก”

บทสนทนาของรังรองพูดกับช่างแต่งหน้าโดยช่างแต่งหน้าเป็นเพศที่สามในขณะที่พูดคุยกันเรื่องมีบุตร ตัวละครของรังรองต้องการสื่อคือกลุ่มคนที่มีทัศนคติเกี่ยวกับเพศที่สามในเชิงลบ แสดงออกทางอวัจนภาษาแม้ว่าจะอยู่ในสังคมที่เปิดกว้างต่อความหลากหลายทางเพศ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ภาพแทนของเพศที่สามผ่านตัวละครหลักในบทละครโทรทัศน์เรื่องไบไม่ที่ปลิดปลิว” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์จากตัวบทละครโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาตัวละครหลักเป็นเพศที่สามซึ่งตัวละครหลักประกอบสร้างให้มีอาการผิดปกติทางจิต การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาพแทนของเพศที่สามผ่านบทละครโทรทัศน์เรื่อง ไบไม่ที่ปลิดปลิว โดยใช้แนวคิดเกี่ยวกับภาพแทน แนวคิดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ทางเพศ แนวคิดเกี่ยวกับเพศที่สาม และแนวคิดเกี่ยวกับบทละครโทรทัศน์ เป็นกรอบในการวิจัย พบว่า มีการนำเสนอเรื่องราวของเพศที่สามในสังคมที่สะท้อนทั้งแง่ความจริงและเกินความจริง มีการออกอากาศทั้งหมดจำนวน 21 ตอน พบการปรากฏภาพแทนของเพศที่สาม จำนวน 17 ตอน และ ไม่พบการปรากฏภาพแทนของเพศที่สาม จำนวน 4 ตอน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ภาพแทนของเพศที่สามผ่านบทละครโทรทัศน์ใบไม้ที่ปลิดปลิว รวมไปถึงจากสมมติฐานของการวิจัย ซึ่งคาดการณ์ว่าสังคมไทยจะเข้าใจเพศที่สามผ่านภาพแทนที่สะท้อนผ่านบทละครโทรทัศน์ ผลการวิจัย พบว่าสังคมไทยไม่เข้าใจเพศที่สาม ยังคงมีการนำเสนอมุมมองของภาพแทนที่เป็นชุดความคิดเดิมๆ ของคนในสังคม ในการลดคุณค่าของเพศที่สาม แม้ว่าจะมีการปรับเปลี่ยนพร้อมทั้งพัฒนาตัวบทละครให้มีความเปิดกว้างเรื่องเพศที่สามมากขึ้น อย่างไรก็ตามยังคงแฝงไปด้วยการตีกรอบจากสังคม และยังคงอย่าให้เห็นสิ่งที่สังคมกำหนดภาพแทนของเพศที่สามว่ายังคงเหมือนเดิม โดยเรียงจากประเด็นที่ที่เด่นชัดที่สุดจนถึงเด่นชัดน้อยที่สุดตามลำดับ

1. ภาพแทนเพศที่สามด้านสังคม

จากการศึกษาพบว่า สังคมเป็นสิ่งที่ตีกรอบ กำหนดรูปแบบการดำเนินชีวิตของเพศที่สาม ภายใต้เงื่อนไขการถูกกลืนรอนสิทธิ ถูกจำกัดสถานะทางเพศให้ด้อยค่ากว่าเพศอื่น ๆ ตามที่สังคมกำหนด ทั้งนี้เนื่องจากเพศที่สามมักจะถูกนำเสนอให้เชิงลบต่อสังคม พื้นที่การแสดงออกทางตัวตนจะถูกหยาบด้วยข้อความหรือคำพูดที่ดูหมิ่นเหยียดหยามเพศที่สาม และสังคมมักจะมองว่าการเป็นเพศที่สามคือการมีอาการผิดปกติทางจิต แม้ว่าปัจจุบันจะมีการเปิดกว้างแต่ก็ยังไม่ได้ถูกยอมรับอย่างเป็นธรรม และมักจะถูกการนำเสนอในด้านความตลก แต่เป็นความตลกที่ทำลายภาพลักษณ์ไม่ว่าจะเป็นการใช้คำหยาบคาย เสียดสี พุดจาสองแง่สองง่าม จนทำให้คนในสังคมส่วนใหญ่ยึดติดกับภาพลักษณ์ที่สังคมยึดเยียดให้เพศที่สาม จึงเป็นเหมือนการล้อเลียน เสียดสีและจ้องมองข้ามตัวตนภายใน ผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยลักษณ์ โพธิ์ลักษณ์ (2554) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนข้ามเพศ ที่พบว่า การสร้างความแตกต่างให้กับคนข้ามเพศ โครงสร้างหรือกฎเกณฑ์เดิมทางสังคม การกระทำทำให้พวกเขาต้องกลายเป็นคนชายขอบ อีกทั้งสังคมยังมีเงื่อนไขว่าการที่จะยอมรับกลุ่มคนข้ามเพศได้คนข้ามเพศนั้นจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสังคมที่กำหนดให้กับคนข้ามเพศเท่านั้น

2. ภาพแทนเพศที่สามด้านครอบครัว

จากการศึกษาพบว่า ภูมิหลังของการแสดงออกทั้งทางด้านภายในและภายนอกล้วนมีปัจจัยที่ส่งผลมาจากด้านครอบครัว เป็นพื้นฐานของชุดความคิดที่ทำให้เพศที่สามมองตนเองและสภาพสังคมรอบตัว ขึ้นอยู่กับแต่ละครอบครัว ทั้งนี้เป็นเพราะการไม่ได้รับการยอมรับจากบุคคลภายในครอบครัว ซึ่งสมาชิกที่มักจะแสดงออกอย่างชัดเจนคือ ตัวละครเพศชาย หรือ ตัวละครของผู้เป็นพ่อ หรือบุคคลในครอบครัวทำให้เกิดเป็นผลปัญหาภายในจิตใจของเพศที่สาม เนื่องจากอิทธิพลของสังคมเป็นสิ่งที่ครอบความคิดของบุคคลในครอบครัวส่งผลให้กำหนดภาพแทนของเพศที่สามในด้านต่าง ๆ แต่ทั้งนี้ก็ยังพบการสนับสนุน ยอมรับ จากบุคคลในครอบครัว โดยไม่รังเกียจหรือปิดกั้นการแสดงตัวตนของเพศที่สาม มักจะเป็นตัวละครของผู้เป็นแม่ ไม่ได้มองว่าเพศที่สามแตกต่าง พร้อมยังเปิดโอกาสสำหรับการตัดสินใจเลือกทางเดินของตนเองได้ ผลการวิจัยในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกชกร ทองสุก (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการอัตลักษณ์ทางเพศในนวนิยายสะท้อนสังคมเพศที่สามพ. ศ. 2516-2557 ที่พบว่า ช่วงปี พ.ศ.

2516-2532 สังคมได้สร้างการนำเสนอเชิงลบผ่านปมปัญหาทางด้านครอบครัวว่าบางตัวละครกำพร้า บ้างต้องอยู่โดยลำพัง ทำให้ไม่มีการตีกรอบเพศสภาพของตน แต่หากมีครอบครัวครอบครองประกอบตามที่สังคมกำหนดก็จะสร้างปมให้ตัวละครไม่เป็นที่ยอมรับ ถูกทำร้ายจิตใจมีเพียงนวนิยายบางเรื่องทำตามใจครอบครัวแต่บางเรื่องก็เลือกทางเดินชีวิตของตนเอง

3. ภาพแทนเพศที่สามด้านความรัก

จากการศึกษา พบว่า สังคมมักสร้างเรื่องให้กับความรักของเพศที่สามต้องพบเจอกับความรักที่ไม่สมหวัง ทั้งนี้เนื่องจากเพียงเพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่ใช่เพศชายหรือเพศหญิง และในด้านความรักนั้นเพศที่สามมักถูกมองว่าเป็นวัตถุทางเพศ เป็นที่รองรับอารมณ์ หรือ ให้ภาพแทนว่าหากเพศที่สามมีความรักก็มักจะหมกหมุ่นอยู่กับเรื่องของความสัมพันธ์ทางกาย ยึดติดกับเพศชายโดยให้เพศชายเป็นตัวกำหนดความสุข ทั้งนี้สังคมเป็นสิ่งที่ยึดเยียดภาพแทนของเพศที่สามด้านความรักที่ไม่สมหวังเพราะผิดแปลกไปจากค่านิยมของคนในสังคมส่วนใหญ่ว่าคิดว่าเพศชายต้องคู่กับเพศหญิงเท่านั้น ถึงจะเป็นไปตามกฎของธรรมชาติ ผลการวิจัยในประเด็นนี้ไม่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ สุขมวง (2560) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย ที่พบว่า แง่มุมความเป็นคนรักที่เกิดขึ้นระหว่างคนรักเพศเดียวกัน ความรักและปรารถนาดี การช่วยเหลือเกื้อกูล ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติอีกด้านหนึ่งที่ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องเพศสัมพันธ์เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ในงานวิจัยของภาพแทนเพศที่สามด้านความรักยังเป็นการถ่ายทอดผ่านมุมมองของความรักในด้านที่ไม่สมหวังและพบเจออุปสรรค

4. ภาพแทนเพศที่สามที่มีต่อตนเอง

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อเพศที่สามจนเกิดภาพแทนที่เด่นชัด คือ การยอมเปลี่ยนอัตลักษณ์เพศชายให้กลายเป็นเพศหญิง ทั้งนี้เนื่องจากเพศที่สามยอมเจ็บปวดทั้งทางกายและจิตใจ ให้ตนเองเปลี่ยนแปลงคล้ายเพศหญิงมากที่สุด เพราะมีความปรารถนาที่จะได้รับการยอมรับจากทั้งทางสังคม ครอบครัว และคนรัก หรือแม้กระทั่งได้รับการยอมรับจากตัวตนภายในของเพศที่สามเอง ทั้งนี้ เพศที่สามมองว่าการแปลงเพศจะเป็นการสร้างพื้นที่ในสังคมให้ตัวเองได้แสดงตัวตนมากยิ่งขึ้น และการสร้างพื้นที่ให้ตนเองในสังคมยอมถูกมองว่าเป็นตัวตลกของคนในสังคม ยิ่งตลกยิ่งได้รับการยอมรับ ผ่านการดูถูกและเสียดสีด้วยคำพูด ในรูปแบบของการหยอกล้อ จนทำให้เกิดความรู้สึกที่ตนด้อยคุณค่า แต่ก็มีส่วนที่มองว่าการกระทำดังกล่าวที่บั่นทอนคุณค่าภายในตนเอง พวกเขาเลือกที่จะไม่สนใจโดยเห็นคุณค่าในตนเองและมองว่าสิ่งที่บั่นทอนเหล่านั้นไม่ได้ส่งผลต่อการใช้ชีวิตหรือการเป็นเพศที่สาม ผลการวิจัยในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกชกร ทองสุก (2560) ได้ศึกษาเรื่อง พัฒนาการอัตลักษณ์ทางเพศในนวนิยายสะท้อนสังคมเพศที่สามพ. ศ. 2516-2557 ที่พบว่า ในส่วนของช่วงปี พ. ศ.2557 ยังคงมีมุมมองเช่นเดียวกับปี พ. ศ. 2516-2532 เพียงแต่มีการสร้างนวนิยายที่กล่าวถึงเพศที่สามมากขึ้น โดยประกอบสร้างให้ตัวละครมีเนื้อหาที่แตกต่างจากเดิมคือ ให้สังคมเกิดความเข้าใจ ยอมรับ และเสริมสร้างเนื้อหาของตัวละครความมั่นใจให้ตัวละครเพศที่สามมากขึ้น แม้ว่าสังคมจะไม่ยอมรับแต่ตัวละครเพศที่สามก็ไม่ได้อึดอัดว่าตนนั้นด้อยค่าไม่ได้อะไรจากเพศสภาพชายหรือหญิง

5. ภาพแทนเพศที่สามด้านสิทธิและเสรีภาพ

จากการศึกษาพบว่า มีการกำหนดด้านอัตลักษณ์ทางเพศตั้งแต่ยังวัยเยาว์ รวมไปถึงด้านสิทธิและเสรีภาพ ความเท่าเทียมทางสังคม โดยไร้ซึ่งความเสมอภาค ทั้งนี้เป็นเพราะเพียงเพราะมีการเบียดเบียนที่แตกต่างไปจากเพศวิถีบนบรรทัดฐานของสังคมจึงทำให้ถูกปฏิเสธ อีกทั้งการถูกจำกัดสิทธิทางด้านการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นการมีพื้นที่ที่จะแสดงออกถึงความสามารถที่มี สังคมจะกำหนดรูปแบบของอาชีพให้เพศที่สามว่าต้องเป็นช่างแต่งหน้า เป็นนางโชว์ เปิดร้านเสริมสวย ซึ่งมักจะถูกสื่อนำเสนอให้เห็นเพียงแค่อาชีพที่กล่าวถึง ไม่มีการนำเสนอผ่านอาชีพที่สังคมสร้างบรรทัดฐานค่านิยม เช่น อาชีพทางการแพทย์ ครูบาอาจารย์ หรืออาชีพทางราชการอื่นๆ แม้ว่าจะเวลาจะผ่านมาก็ปีกก็ตาม ภาพแทนก็ยังคงมีสองด้านต่อคนข้ามเพศคือด้านลบและด้านบวก การเปิดกว้างมากขึ้นแต่ก็ยังไม่เป็นธรรมเท่าที่ควรเพราะสังคมไทยยังคงยึดบรรทัดฐานเดิมคือเพศสภาพต้องตรงตามเพศธรรมชาติเท่านั้น หากแตกต่างจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้ยาก ยากต่อการปรับตัว ต่อการทำงาน ผลการวิจัยในประเด็นนี้มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษกร สุริยสาร (2557) ได้ศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย ที่พบว่า บุคคลที่มีความหลากหลายทางเพศยังไม่ได้รับการยอมรับอย่างแท้จริงในสังคมไทย และการขาดความเข้าใจในสังคมไทยต่อวิถีทางเพศและอัตลักษณ์ทางเพศที่แตกต่าง การถูกเลือกปฏิบัติในวงกว้างหลากหลายแง่มุมในการจ้างงานและอาชีพ ส่งผลให้ไม่ได้รับสิทธิพื้นฐาน ขาดโอกาสในการจ้างงานและการปฏิบัติอย่างเท่าเทียม

กิตติกรรมประกาศ

บทความนี้เป็นผลผลิตจากงานวิจัยใน 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชา 896-431 การวิจัยเบื้องต้นทางภาษาและวัฒนธรรม 3(2-2-5) ในภาคการศึกษาที่ 1/2561 และรายวิชา 896-432 สัมมนาภาษาไทยเพื่อการเรียนรู้และพัฒนา 3(2-2-5) ในภาคการศึกษาที่ 2/2562 ผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณรายวิชาดังกล่าวที่ทำให้ได้มีโอกาสและฝึกปฏิบัติกระบวนการวิจัยตลอดระยะเวลา 1 ปีการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ไทยรัฐออนไลน์. (2560). เพศที่สามกับสังคมไทย สื่อสร้างสรรค์ หรือ ทำลายภาพลักษณ์. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/news/local/953020?>
- บุษกร สุริยสาร. (2557). อัตลักษณ์และวิถีทางเพศในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : องค์การแรงงานระหว่างประเทศ ประจำภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก
- บงกชกร ทองสุก. (2560). พัฒนาการทางเพศของนวนิยายสะท้อนสังคมเพศที่สาม พ.ศ. 2516-2557 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- ปิยลักษณ์ โพธิ์ลักษณ์. (2554). ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมของคนข้ามเพศ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

วรางคณา สุขม่วง. (2560). ภาพสะท้อนคนรักเพศเดียวกันในสังคมผ่านภาพยนตร์ไทย (วิจัยการค้นคว้าอิสระ
มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.